ပြိုင်ဆိုင်မှုပေါ်လစီနှင့် စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု

သိန်းမြင့်ဝေ

ပြည်တွင်းရှုထောင့်

ပြည်တွင်းစီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကိုဖြစ်စေသော ပြိုင်ဆိုင်မှုပေါ်လစီ၏ ကောင်းကျိုးများအဖြစ် ၃ မျိုး တွေ့ရှိရပါသည်။ ပထမအမျိုးအစားမှာ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ သွင်းအားစုစရိတ်များကို မြင့်မားစေသော၊ စားသုံးသူများ၏ ကောင်းကျိုးချမ်းသာကို လျော့ကျစေသော **ကာတဲလ်နှင့်လက်ဝါးကြီးအုပ်လုပ်ငန်းများကို လျော့နည်းပပျောက်စေခြင်း** ဖြစ်သည်။ ဒုတိယကောင်းကျိုးအဖြစ် လုပ်ငန်းစွမ်းဆောင်ရည်နှင့် စီးပွားရေးလည် ပတ်မှုစွမ်းအင်ကို မြှင့်တင်ပေးသော **ပုဂ္ဂလိကပိုင်ဆိုင်မှုများပြားလာခြင်းနှင့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းတင်းကြပ်မှုများ လျော့နည်းလာခြင်း** တို့ကိုတွေ့မြင်နိုင်သည်။ တတိယအနေဖြင့် လုပ်ငန်းစွမ်းဆောင်ရည်ပိုမိုတိုးတက် ရေးနှင့် ပြိုင်ဆိုင်နိုင်စွမ်းကို မြှင့်တင်ရေးအတွက် **လက်ရှိလုပ်ငန်းများအား ပိုမိုကောင်းမွန်အောင် ပြန်လည်ပြုပြင်နိုင်ခြင်း** ဖြစ်ကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရသည်။

နိုင်ငံတကာရှုထောင့်

ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများတွင်ရှိသော နိုင်ငံတကာကာတဲလ်များ (international cartels) ၏ တိုက်ရိုက် သက်ရောက်မှုအဖြစ် ၄ မျိုးတွေ့ရှိရသည်။ ပထမအချက်မှာ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများအနေဖြင့် **ဈေးနှုန်းကြီးမြင့်မှုဒါဏ်ခံရခြင်း** ဖြစ်သည်။ ဥပမာအားဖြင့် ၁၉၉၇ ခုနှစ်တွင် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများသည် လျှို့ဝှက်ပူးပေါင်း၍ ဈေးနှုန်းသတ်မှတ်သော လုပ်ငန်းများမှ ကုန်စည်အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၈၁ ဘီလျံ တင်သွင်းခဲ့ရသည်။ ဒုတိယအခြေအနေမှာ **ပဋိပက္ခဆန်ခြင်း** ဖြစ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ အဆိုပါ ဈေးနှုန်းသတ်မှတ်၍ ဈေးကွက်ကို ချုပ်ကိုင်သော ကာတဲလ်အပြင် ခေါင်းပုံဖြတ်အမြတ်ကြီးစားသည့် လုပ်ငန်းများနှင့် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံရှိ ထုတ်လုပ်ရောင်းချသူတို့ကြား ပဋိပက္ခများပေါ်ပေါက်နိုင်ခြင်းဖြစ်သည်။ တတိယသက်ရောက်မှုမှာ နိုင်ငံတကာအဆင့်ရှိသော၊ ကြီးမားသော **ကုမ္ပဏီကြီးများပေါင်းစည်းခြင်း** (transnational mergers) နှင့် ဈေးကွက်ချုပ်ကိုင်နိုင်စွမ်းကို အလွဲသုံးစားပြုသည့် ဖြစ်ရပ်များများပြားလာနိုင်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ စတုတ္ထအချက်ဖြစ်သည့် ကောင်းကျိုးပြုသော အချက်မှာ ပြည်ပတိုက်ရိုက်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု **(FDI) ၏ အကျိုးတရားများကို အများဆုံးရရှိခံစားနိုင်ခြင်း** ဖြစ်သည်။

ပေါ်လစီရေးဆွဲရခြင်း

ကမ္ဘာ့ကုန်သွယ်ရေးအဖွဲ့အစီအစဉ် (WTO Agenda) တွင် ပြိုင်ဆိုင်မှုပေါ်လစီကို ထည့်သွင်းရေးဆွဲရခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ အဓိကကျသော အချက် ၂ ချက်ကိုတွေ့ရှိရသည်။ ၎င်းတို့မှာ trade liberalization နှင့် globalization of business တို့ဖြစ်သည်။ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ စီးပွားရေးကွန်ယက်ဖြစ်လာခြင်းနှင့်အတူ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ အရွယ်အစားမှာလည်း အလျင်အမြန်ကြီးမားလာသည်။ အကျိုးဆက်အနေဖြင့် ယင်းလုပ်ငန်းများ၏ ပြိုင်ဆိုင်မှုကိုဆန့်ကျင်သော၊ ပြိုင်ဆိုင်မှုကိုလျော့ကျစေသော လုပ်ဆောင်ကျင့်သုံးမှုများသည်လည်း ကြီးထွားလာသည်။ ထို့ပြင်စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာသည်နှင့်အညီ ပေါ်လစီများ၏ အခန်းကဏ္ဍလည်းဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရန်

လိုအပ်လာပါသည်။ ထိုသို့သော အကြောင်းအချက်များကြောင့် ပြိုင်ဆိုင်မှုပေါ်လစီကို ရေးဆွဲရခြင်းဖြစ်ပါသည်။

အစွန်း ၂ ဘက်

လုပ်ငန်း သို့မဟုတ် ဈေးကွက်ပုံစံအမျိုးမျိုးရှိရာတွင် အပြည့်အဝပြိုင်ဆိုင်မှုရှိသော လုပ်ငန်းများဈေးကွက်ကို (ချုပ်ကိုင်မှုမရှိသော လုပ်ငန်းများ) သည် ဈေးကွက်စွမ်းဆောင်ရည်အရှိဆုံးသော စံပြလုပ်ငန်းများဖြစ်သည်။ လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ ကောင်းကျိုးချမ်းသာ (welfare) ကိုအများဆုံးဆောင်ကြဉ်းပေးသည်။ မပြည့်ဝသော လုပ်ငန်းများ၊ ပြိုင်ဆိုင်မှုမရှိသော (ဈေးကွက်ကိုချုပ်ကိုင်သော) လုပ်ငန်းများအနေဖြင့် စံပြဈေးကွက်မဖြစ်နိုင်တော့ပေ။ ၎င်းတို့၏ အမြတ်များသည် သာမန်အမြတ်ထက်ပိုမိုများပြားလာသည်။ စီးပွားဖြစ်အမြတ်ဖြစ်လာသည်။ ထုတ်လုပ်မှုစရိတ်ကြီးမြင့်ခြင်းကို အကြောင်းပြလာသည်။ အကျိုးဆက်အနေဖြင့် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ ကောင်းကျိုးချမ်းသာကိုဆုံးရှုံးစေမည်ဖြစ်သည်။

အခြေအနေမတူ၊ အကျိုးဆက်တူ

စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ မသန့်ရှင်းသောလုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်မှုကို ထိန်းချုပ်သော အစိုးရပေါ်လစီအမျိုးမျိုးရှိသည်။ ဈေးကွက်အတွင်းရှိ အားနည်းချက် (မပြည့်ဝမှု) များက ဆိုးကျိုးအမျိုးမျိုးကို ဖြစ်စေသောကြောင့် အဆိုပါပေါ်လစီများ အရေးတကြီးလိုအပ်လာပါသည်။ လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှုအခြေအနေအမျိုးမျိုး ကွဲပြားသော်လည်း ယင်းဈေးကွက်များ (လုပ်ငန်းများ) ၏နောက်ဆုံးအကျိုးဆက်များမှာ အတူတူပင်ဖြစ်သည်။ တူညီသော နောက်ဆုံးအကျိုးဆက်များမှာ ဈေးနှုန်းကို ချုပ်ကိုင်ခြင်း၊ ကုန်ထွက်ကို ကန့်သတ်ခြင်းနှင့် ကောင်းကျိုးချမ်းသာကိုဆုံးရှုံးစေခြင်းတို့ဖြစ်ပါသည်။

ဖြေရှင်းနည်း ၄ မျိုး

ဈေးကွက်ကို တစ်ဦးတည်းချုပ်ကိုင်လိုသော၊ လက်ဝါးကြီးအုပ်လိုသော ပြဿနာကိုဖြေရှင်းရန် အခြေခံနည်းလမ်း ၄ သွယ်ရှိပါသည် -

(က) Antitrust Law - လက်ဝါးကြီးအုပ်လုပ်ငန်းကို တိုက်ဖျက်သည့် ဥပဒေဖြစ်သည်။ လက်ဝါးကြီးအုပ်လုပ်ငန်းများ ထူထောင်ဖန်တီးခြင်းကို ကာကွယ်လိုသော ဥပဒေဖြစ်ပါသည်။

(ခ) Price regulations- ဈေးနှုန်းထိန်းချုပ်မှုများဖြစ်သည်။ ဤအချက်အရ လက်ဝါးကြီးအုပ်လုပ်ငန်းများဖြစ်တည်နေခြင်းကို ခွင့်ပြုထားသော်လည်း ကုန်ဈေးနှုန်းနှင့် အမြတ်များအပေါ် ထိန်းချုပ်မှုကို စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများဖြင့် တားမြစ်မည်ဖြစ်သည်။

(ဂ) Government ownership- အစိုးရပိုင်ဆိုင်မှုကို ဆိုလိုပါသည်။ ပုဂ္ဂလိကပိုင်လုပ်ငန်းများကို ပြည်သူပိုင်ကဏ္ဍသို့ ပြောင်းရွှေ့ပြီး ပြည်သူပိုင်ကဏ္ဍက တိုက်ရိုက်လုပ်ဆောင်သော နည်းလမ်းဖြစ်ပါသည်။

(ဃ) Laissez faire policy - လွတ်လပ်သောဈေးကွက်ပေါ်လစီဖြစ်သည်။ ဤပေါ်လစီအရ ဈေးကွက်အတွင်း အစိုးရဝင်ရောက်ဆောင်ရွက်မှုမရှိဘဲ ဈေးကွက်ကစီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ လုပ်ဆောင်ချက်နှင့် အလားအလာကို လွတ်လွတ်လပ်လပ် ဆုံးဖြတ်ခွင့်ပြုထားပါသည်။

ကျင့်သုံးသည့်နိုင်ငံများ

UNCTAD ၏ စာရင်းများအရ ယခုအခါကမ္ဘာပေါ်တွင် နိုင်ငံပေါင်း ၆၀ ကျော်က ပြိုင်ဆိုင်မှုပေါ်လစီကိုကျင့်သုံးလျက်ရှိသည်။ အမေရိကတိုက်၊ အာဖရိကတိုက်နှင့် အာရှတိုက်တို့တွင် ၁၂ နိုင်ငံစီရှိပြီး ဥရောပတိုက်တွင် ၂၂ နိုင်ငံနှင့် ဩစတြေးလျတိုက်တွင် ၂ နိုင်ငံ အသီးသီးကျင့်သုံးကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ အာရှတိုက် ၁၂ နိုင်ငံတွင် ဂျပန်၊ ကိုရီးယား၊ တရုတ်တိုင်ပေ၊ အိန္ဒိယ၊ ပါကစ္စတန်၊ သီရိလင်္ကာ၊ ထိုင်း၊ အင်ဒိုနီးရှား၊ တရုတ်၊ စင်္ကာပူ၊ ဗီယက်နမ်နှင့် မွန်ဂိုလီးယားတို့ပါဝင်သည်။ မလေးရှားနှင့် ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံတို့တွင် ပြိုင်ဆိုင်မှုပေါ်လစီမူကြမ်းကို ရေးဆွဲလျက်ရှိကြောင်း သိရှိရပါသည်။

ဥပဒေအမည်များ

ပြိုင်ဆိုင်မှုပေါ်လစီ၏ ရည်ရွယ်ချက်များမှာ ပြိုင်ဆိုင်မှုကိုကာကွယ်ရန်နှင့် စားသုံးသူကို ကာကွယ်ရန်ဖြစ်သည်။ ပြိုင်ဆိုင်သူများ (competitiors) ကိုကာကွယ်ခြင်းမဟုတ်ကြောင်း သတိပြုရန်လိုပါသည်။ ဈေးကွက်အတွင်း ပြိုင်ဆိုင်မှုဖြစ်တည်နေခြင်းကို ထိန်းသိမ်းတည့်မတ်ပေးရန်နှင့် ပြိုင်ဆိုင်မှုကို မြှင့်တင်ပေးရန်လည်းဖြစ်သည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ပြိုင်ဆိုင်မှုပေါ်လစီ သို့မဟုတ် ပြိုင်ဆိုင်မှုဥပဒေများမှာ အမည်နာမသတ်မှတ်ပုံအမျိုးမျိုးကွဲပြားသော်လည်း ယင်းဥပဒေများ၏ ရည်ရွယ်ချက်များမှာ အတူတူပင်ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတကာတွင် ကျင့်သုံးလျက်ရှိသော ဥပဒေများ၏ အမည်များကို ဖော်ပြအပ်ပါသည် -

- Anti - Trust
- Anti - Monopoly
- Cartel Law
- Demonopolization
- Fair Trade Competition
- Against Restraints of Competition
- Against Unfair Competition
- Control of Restrictive Business Proctices
- Monopolies and Restrictive Trade Practices
- Commercial Competition Protection

Source: Trade Competition Bureau,Department of Internal Trade, Ministry of Commerce, Thailand & Competition Policy in the WTO conducted by MS Margaret Liang, MOFA, S'pore.